

1956 Budapest

Már eléggé edzett harctéri tudósító vagyok, és – higgyék el nekem – láttam én már mindent. Nem hiszem, hogy beszámolóimban valaha is túloztam volna. Sőt, azzal vádolnak, hogy a látott dolgokat kicsinyítettem, vagy az epikának velem született visszautasítása miatt néha még le is fokoztam. Ugyanis nem volt soha olyan érzésem, hogy hőskölteménybe illő dolgokba találkozom, kivéve néhány ritka, egyéni epizódot, és mindig úgy gondoltam, hogy ilyen dolgok kollektív jelenségként nem léteznek. Tévedtem. Léteznek. Létezik. Legalábbis Magyarországon. (...)

November 4-e után, kedden este, negyvennyolc órával azután, hogy Moszkva szerint az ellenállás el lett taposva, vagy hatvan tank égett vidáman az utakon. Az egyiknek a periszkópját egy tizenkét éves kislány vakította meg, aki felmászott rá és egy marék sárral dugaszolta el: két hasonló korú társának lehetővé téve, hogy zavartalanul dobják a tankra a palackokat. Az első két nap folyamán oroszokat csak mint holttesteket lehetett látni. A tankosok

holttesteit, akik, hogy ne égjenek szénéné a lángoló tankokban, megpróbálták kiugrani. De ahogy egyenként kiemelkedtek acél-szarkofágjaikból, meghaltak: mert nem volt ablak, ahonnan ne lőttek volna rájuk. (...)

Még sohasem láttam katonáktól, oroszoktól különösen, ennyi igyekezetet katonáik életének kímélésére. Általában mindig úgy láttam őket, hogy nagy tömegben hömpölyögtek és óriási veszteségekkel támadtak. Ez alkalommal azonban az óvatosság szintje amerikai kritériumai szerint mozogtak. A járőrök tagjai majdnem velünk szemben ugrottak le a kocsikról. És abból, ahogy azonnal fedezékbe rohantak, ki egy fa, ki csak egy ajtófélfa mögé, rájöttem, hogy van a világon valaki, aki még nálam is jobban fél: ők, az oroszok.

*(Részletek a Corriera della Sera
budapesti tudósítójának,
Indro Montanellinek 1956 Budapest
címmel a Püski Kiadónál 1989-ben
megjelent könyvéből)*

